

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Müəffər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə 44 günlük "Vətən Müharibəsi"ndə qazanılmış tarixi qələbə, Ermənistan tərəfindən törədilmiş sülh və insanlıq əleyhinə cinayətlər, habelə müharibə cinayətləri ilə bağlı həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması;

Rəşid Məhərrəmli

Bənzəri olmayan milyonlara tükənməz sevinc bəxş edən

Böyük Qələbə

sab edilə bilməz.

Xoşbəxtlik həm də o halda dəyərli, o zaman sanballı, tutumlu olur ki, təkə bir fərdə yox, bütöv bir topluma, bir xalqa və ya

44 günlük möhtəşəm qələbə qorxmaz, vətəninə canından artıq sevən, onun azadlığı uğrunda hər an ölümün gözüne dik baxmağı bacaran xalqımıza sevinc və xoşbəxtlik anları yaşadan çox böyük tarixi hadisədən xeyli müddət keçsə də bu şirin "yuxudan" hələ də ayılmamışam.

Bu günlər hər birimizin həyatında əbədi yaşar, xoş anlarla, əsl xoşbəxtliklə dolu izlər buraxıb tarixə çevrildi. Ona görə də əsl xoşbəxtlik deyirəm ki, bu günlərdə xalqımız həmişəkindən daha çox, daha möhtəşəm bütövləşmişdi. Bu böyük xoşbəxtliyin, bu vəhdətin təməlinə vətən sevgisi, vətənə bağlılıq, onun hər qarışı uğrunda mübarizənin zəruriliyi dururdu.

Yeri gəlmişkən xoşbəxtlik məvhumuna fərdi münasibət bucağından aydınlıq gətirmək istərdin. Fikrimcə, xoşbəxtlik insan həyatında heç də daim var olan, ona yoldaşlıq edən bir hadisə deyil, zaman-zaman bəzi insanlara verilən xoş anlardır, şirin məqamlardır, ömrü o qədər də uzun olmayan sevinc zamanı kəsiyidir. Lakin bu xoş anlar, sevincdirici məqamlar arasında da dolğunluğu, təmliyi, uzun illər, bütün ömür zamanında yaddan çıxmayan, həmişə ucalıq gətirən fikirlərlə xatırlanmaq baxımından fərqlər vardır.

Məsələni daha bariz şəkildə anlamaqdan ötrü şəxsi həyatımda yaşadığım bir hadisəni nümunə göstərməyə cəsarət edərdim. Həyatımda sevincli-bəxtəverli günlər çox da deyildir, atasızlığın ağırlığı belə günlərin bol olmasını istisna etmişdir. Amma 1962-ci il avqustun 25-i Azərbaycan Dövlət Universitetinin Tarix Fakültəsinə qəbul olunduğumu bildiyim gün mənim üçün ən xoşbəxt gündür. Axı bu uğurun təməlinə dərinliklərlə yoğrulmuş zəhmət dururdu. Düzdür, insanın nail olduğu nailiyyət, bütün uğurlar zəhmətlə qazanılır. Lakin hər bir edilən uğurun heç də hamısı ucdantutma xoşbəxtlik he-

bir millətə aid olsun, onun təməlinə uzun illərin həyatı əhəmiyyət daşıyan arzu və istəklərinin yerinə yetirilməsi, gərgin mübarizə ilə qazanılan möhtəşəm, dünyada əks –səda doğuran qələbə durmuş olsun. Belə təkrarolunmaz qələbələr sırasında olan, mənfur erməni faşizmi üzərində qazanılan 44 günlük unikal qələbə məhz belələrimizdir.

Azərbaycan xalqlarına bütövlükdə türk dünyasına böyük sevinci məqamlar və əsl xoşbəxtlik bəxş edən bu qələbəyə müvafiq olan, onu ehtiva edən sözü türk dillərinin lüğət fondunda tapmaq elə də asan deyildir, çünki zəfərin miqyası, əhatə etdiyi milli, siyasi, iqtisadi və beynəlxalq parametrləri o qədər böyükdür ki, onu yığcam sözlə ehtiva etmək mümkünsüzdür, əldə edilən, inanılmaz, bənzərsiz, döyüş taktikası ilə uzaqlarda, hətta ABŞ-da, Pentaqonda öyrənilməsi məsləhət bilinən bu qələbə çox böyük tarixi əhəmiyyət daşıyıcısıdır.

Əvvəla, bu qələbə 30 ilə ya-

xın müddət ərzində məkrli düşmən-erməni faşizminin əsarətində olan, ölkəmizin daha gözəl, iqtisadi və geosiyasi cəhətdən çox əhəmiyyətli hissəsi olan Qarabağ torpaqları, Qarabağın üzüyünün zümrüd qaşığı, mədəniyyət paytaxtı, dağlar gözəli Şuşa azad edildi, ikincisi, Azərbaycan xalqı məğlub xalq kimi ağır xəcalət yükünü çiyinlərindən birdəfəlik atdı; birinci Qarabağ müharibəsindəki məğlubiyyətin təsadüfi olduğunu, hiyləgər düşmənin kənardan müdaxilənin köməyi ilə bu üstünlüyün müvəqqəti olduğunu əməli şəkildə təsdiqlədi, idman meydanlarında ermənilər üzərində qələbələrımız döyüş meydanında davam etdirildi, üçüncüsü, Azərbaycan Respublikası xarici siyasətinin, Azərbaycan diplomatiyasının uğuru hər-hansı xarici müdaxiləni neytrallaşdırdı, bu isə öz növbəsində

məz izlər buraxıb, həyatımızın sonuna qədər də şirinli-acılı xatirəyə çevrildi.

Ona görə şirinli-acılı deyirəm ki, qələbəyə gətirən bu həyəcanlı günlər müzəffər ordumuzun möhtəşəm qələbələr ilə yanaşı, cəsur əsgərlərimizin müqəddəs torpaqlarımızın xain və məkrli düşmənlərin əsirliyindən xilas olması uğrunda qanlı döyüşlərdə şəhid olmaları barədə xəbərlərlə də xarakterik idi. Əlbəttə, zəfər müjdələrindən sevincimizin həddi-hüdudu olmadığı kimi, yeni

yüzdə (Hüseynin tərəfdarları cəmi 72 nəfər idi) Müaviyə oğlu Yəzid (onların tərəfdarları 4-5 mln nəfər idi) tərəfindən qətlə yetirilməsi ilə Hüseyn və tərəfdarları şərəfli şəhidlik zirvəsinə qalxdılar, onlar ədalətin bərpa edilməsi üçün canlarını fəda edib əbədiyyətə qovuşdu, tarixə Kərbala şəhidləri kimi həkk oldular. O vaxtdan keçən illər ərzində onların hər il kədəri hissi ilə, göz yaşları ilə yad edilməsi buradan qaynaqlanır.

İstər birinci, istərsə də ikinci Qarabağ müharibəsində- Vətən

Xoşbəxtlik həm də o halda dəyərli, o zaman sanballı, tutumlu olur ki, təkə bir fərdə yox, bütöv bir topluma, bir xalqa və ya bir millətə aid olsun, onun təməlinə uzun illərin həyatı əhəmiyyət daşıyan arzu və istəklərinin yerinə yetirilməsi, gərgin mübarizə ilə qazanılan möhtəşəm, dünyada əks –səda doğuran qələbə durmuş olsun. Belə təkrarolunmaz qələbələr sırasında olan, mənfur erməni faşizmi üzərində qazanılan 44 günlük unikal qələbə məhz belələrimizdir.

düşmənlə təkbətək döyüşdə böyük qələbəni təmin etməyi şərtləndirən amillərdən biri oldu. Dörsüncüsü, bu qələbə Azərbaycan ordusunun öz gücünə, düşməndən bütün parametrlərdə üstün olduğuna inamı artırdı; beşincisi, bu möhtəşəm qələbə ümumxalq birliyinin, Vətən dar ayaqda olanda bütün siyasi güclərin bir amal uğrunda bütövləşməsinin, Ali Baş Komandan ətrafında sıx birləşməsinin, əsgərlərimizlə arxa cəbhənin əlaqəsinin çox vacibliyini üzə çıxartdı.

Qoca tarixə müxtəlif rənglərdə səhifələr yazan müharibələr içərisində 44 günlük 2-ci Qarabağ müharibəsi gedişinin hər günü Azərbaycan türklərinə, güc mənbəyimiz olan bütün azərbaycan xalqına, xeyrihaxlarına xoş anlar, şirin yaşam məqamları, xoşbəxtlik həyəcanları bəxş etdi. Bu sevinci, qələbə müjdəli, eyni zamanda ürəklərimizi ağrıdan, gözələrimizdən gələn sevinc yaşlarına sanki alternativ olan kədər yaşları ilə müşayiyyət edilən günlər hər birimizin, yaddaşında silin-

tariximizi yazanların döyüş meydanında qəhrəmancasına şəhid olmaları xəbəri bizləri üzür, gözələrimizdən acı məyusluq yaşlarının axmasını şərtləndirirdi.

Amma bunlar nə qədər ağırlı olsa da bizə təsəlli ola biləcək məqamlar bəxş etdi: əvəla, əsgərlərimiz şəhidlik zirvəsinə yüksəlməklə yalnız cismən dünyalarını dəyişdilər, ruhən, mənən şərəfli unudulmazlara çevrildilər, digər tərəfdən bu igidlər hədəf getmədi, onların qanları-canları hesabına qazanılan Böyük Qələbə nəticəsində ədalət bərpa edildi, haqlı olduğumuz sübutlandı, düşmənin arxadaşlarını, havadarlarını məyus etdi, onlara Azərbaycan həqiqətlərini bu və ya digər dərəcədə açıb göstərdi.

On üç əsrdən çox bir müddət bundan əvvəl dördüncü xəlifə imam Əlinin oğlu imam Hüseynin oğlanları Əli Əkbər, Əli Əsgərle birlikdə yaxın ətrafının Kərbala çölündə qeyri-bərabər dö-

müharibəsində şəhid olanların ədalətin tapdalanmasının qarşısını almaq naminə həlak olduqlarını nəzərə alsaq qəhrəman əsgərlərimizi "Qarabağ şəhidləri" hesab edə bilirik həm də bu cəsur, Vətən totpağını canlarından artıq sevdilər, haqlı olaraq yeni tariximizi qanları ilə yazanlardır.

II Göytürk İmperatorluğunun qurucularından biri Gültigin 731-ci ildə ölür. Bu görkəmli dövlət xadiminin yas (yeri gəlmişkən Gültigin İmperatorluğun –hərbi başçısı idi,) mərasimində qonşu dövlətlərin, o sınırdan Çinin, Bizansın və s. nümayəndələri də var idilər, onun qardaşı Bilgə xaqan çıxış edərkən kədərinə aşığadək kimi ifadə edib: "İnsan oğlu ölmək üçün yaranıb, lakin onun ölümü bizi o qədər üzdü, o qədər məyus etdi ki, ağlamaqdan millətimin gözələrinin tutulacağından qorxum"...

(davamı 11-ci səhifədə)

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə çap olunur

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Müzəffər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə 44 günlük "Vətən Müharibəsi"ndə qazanılmış tarixi qələbə, Ermənistan tərəfindən törədilmiş sülh və insanlıq əleyhinə cinayətlər, habelə müharibə cinayətləri ilə bağlı həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması;

(əvvəli 10-cu səhifədə)

...Vətən müharibəsi zamanı televiziya ekranları qarşısında, aylaşanlar şəhidlərimiz haqqında hər bir xəbəri göz yaşları ilə qarşılasalar da bu kədərli qələbəmizin meyarı kimi qəbul etməyə məhkum idilər. General Polad Həşimovlara, əsgər Xudayarlara göz yaşları axıtmaq olardı.

Hər birimizə şərafət gətirən bu müharibədə hər gün sevin, eyni zamanda kədər dolu xəbərlər verilir, özü də ən vacib, tələyüklü qələbə xəbərləri ilk olaraq rəsmi şəkildə ölkə başçısı, Ali Baş Komandan İlham Heydər oğlu tərəfindən bəyan edilirdi və belə məqamlarda Azərbaycan silahlı qüvvələrinin Ali Baş Komandanı efrədə görünəndə hamı bilir ki, vacib tarixi əhəmiyyət yükü daşıyan xəbər var. Budur 2020-ci il noyabrın 8-i prezident televiziya kanalı qarşısında yüksək əhval-ruhiyyə ilə çox əhəmiyyətli, millətimizin tarixi və mədəniyyətimizin təməl daşlarından olan, xalqımıza Əhməd bəy Ağaoğlu, Üzeyir Hacıbəyli, Cabbar Qaryağdı, Xan əmi kimi deyimləndən Xan Şuşinski, (İsfəndiyar Cavanşirov), Bülbül (Murtuza Məmmədov), Əbdürrəhim bəy Haqverdiyev, Nəcəf bəy Bəzirov, Yusif Vəzir Cəmənzaminli və s. kimi yüzlərlə elm və mədəniyyət xadimi bəxş edən, bu il bina edilməsinin 270 illə tamamlanacaq Şuşa şəhərinin məhbəsdən azad edilməsi xəbərini bəyan edir.

Müharibənin bütün günlərində qələbə xəbərlərinə və əsgərlərimizin itkisi haqqında məlumatlara sakit tərdə sevinc və kədər göz yaşları tökən bu sətirlərin müəllifi Şuşamızın xain və məkrli düşmənin əsarətindən qurtarması xəbərini tarixdə bənzəri olmayan hərbi əməliyyat yolu ilə, zabit və əsgərlərimizin qəhrəmanlıq salnaməsinə qızıl hərflərlə düşən və Şuşa əməliyyatı kimi gələcək nəsllərə örnək ola biləcək bir hərbi döyüş taktikası vasitəsilə azad olması xəbərini inanın səmiyyətimə göz yaşları ilə qarşıladım. Əlbəttə, bu sevinc yaşları xoşbəxtlik anınının, aşırı sevincinin ifadəsi idi.

Qələbə tariximizin qırmızı rəqəminə çevrilən, heç vaxt yaddaşlardan silinməyəcək 8-noyabr, həm də Ali Baş Komandanın Şuşaya müraciətində söylədiyi səmimi, sanki canlı varlığa deyilən sözlər əbədiyyətə qovuşacaq, zehinlərdə lehimləndəcəkdir:

**Əziz Şuşa, sən azadsan!
Əziz Şuşa, biz qayıtmışıq!
Əziz Şuşa, biz səni dirçəldəcəyik!**

***
Əziz Şuşa,
bunları söylədi Ali Baş Komandan,
Deyilən sözlərə əmin ol, inan,
O, sözünün üstündə duran kişidi,

**Dəmir yumruqla düşməni başına,
Ağır zərbələrlə vuran kişidi,
Hayların belini qıran kişidi.**

Şuşanın azad olmasının, böyük ölçüdə bu xoşbəxtliyin, bu şirin-şəkər sevincin xoş təsiri ilə nəzmlə ifadə olunan aşağıdakı fikirlər yarandı.

**"Əziz Şuşa, Sən azadsan"!
Boynu bükük qalan Xarı bülbülün,
Əyilən qaməti düzələcəkdir,
Nativanın, Üzeyirin, Bülbülün...
Narahat ruqları dincələcəkdir.**

**Əziz Şuşa, Biz qayıtmışıq!
Bulaqlar sultanı İsa bulağı,
Zəfər xəbərindən əhli-hal oldu,
Gözlərindən axan sevinc yaşları,
Qayıdan kəslərə şərbət, bal oldu.**

**"Əziz Şuşa, biz səni dirçəldəcəyik"!
Təbiətin möcüzəsi,
Qafqazların incisən,
Zirvədəsən daha da yüksələcəksən,
Şəhərlər gözəli, Sən nə göyçəksən,
Diqqət qayğı ilə dirçələcəksən.**

**Mədəniyyət paytaxtısan,
Buna sənin haqqın vardır,
Sən titanlar, karifeylər gətirmisən
Xalqın sənin bəxtiyardır,**

**Üzeyrlər, Əhmədbəylər,
Xanəmilər yetirmisən
Sinə üstə mədəniyyət rəmzi olan,
Xarı Bülbül bitirmisən!**

**Rəşid torpağına, daşına qurban
Baharına qurban, qışına qurban
270-ci yaşına qurban,
Qarabağ gözəli, mələli Şuşam,
Yurdumun, elimin Cəlalı Şuşam,**

Deyilənlər möhtəşəm qələbənin, zəfərin bənzəri olmayan Şuşa əməliyyatının fonunda çox sönük və zəif görünür. Bu qələbəni və Şuşanın tarixi mənəvi, rəmzi dəyərini tam yetərinçə, həm də layiqincə ifadə etmək, onu hərtərəfli ehtiva etmək üçün bədii söz mülkündə uyğun ifadə tapamıram, xüsusilə Şuşanın bədii təsvirini verməkdə acizəm.

gücləndi. Düşməni tərəfindən vıran edilən şəhərlərimizin, kəndlərimizin, mədəniyyət və tarixi abidələrin bərpası ön plana keçdi və uğurla həyata keçirilir. Qarabağ bərpadan sonra Azərbaycanın daha da çiçəklənməsinin potensial zəmini olacaqdır.

Bunlar xalqımızın rifahının yaxşılaşdırılmasına xidmət edəcəkdir. Amma bir məsələni qeyd etmək zərurəti üzə çıxır. Məlum olur ki, qalib xalqımızın xeyli hissəsi layiq olduğu qədər firəvan yaşamır və bunun səbəbi əmək haqlarının lazımi səviyyədə olmaması, kommunal xərclərin çoxluğu və zəruri tələbat məhsullarının bahalıdır. Ərzaq və başqa gündəlik zərurət məhsullarının satışı ilə məşğul olan marketlər pensiya və ya əmək haqları-

olaydı, axı möhtəşəm prezidentimiz İlham Heydər oğlu dəfələrlə bəyan edir ki, siz xalqın xidmətçilərisiniz. Nə olar, bu göstərişləri yerinə yetirəsiniz, Allahı istərsiz.

Yeri gəlmişkən, Türkiyə Cümhuriyyətinin qurucusu və prezidenti Mustafa Kamal bir dəfə İstanbulun konsert salonlarının birində konsertə tamaşa edir. Orada iştirak edən soyadını unuduğu bir müğənni ilə bir mələhətlə, ecazkar səsə oxuyur ki, tədbir qurtardıqdan sonra heyretə gələn Mustafa Kamal Paşa Atatürk həmin müğənnini yanına dəvət edib, ona mükafat olaraq beş min lirənin qəbzini verir. Onunla həmin tədbirdə iştirak edən eytim-təhsil başqanı ona belə deyir: Paşam, bu pul

Bənzəri olmayan milyonlara tükənməz sevinc bəxş edən

Böyük Qələbə

nın artırılacağı haqqında məlumatı eşidən kimi məhsulların qiymətini ən azı 2 dəfə artırır. Bəs nəzarət mexanizmi niyə yətinincə işləmir.

Kommunal xərclər də xalqın maaşları ilə uyğun deyil. Bu yaxınlarda paytaxtımızın küçələrinin birində telejurnalist sorğu aparırdı. Onun suallarının biri belə qoyulmuşdur və bir cavab oğlana ünvanlandı: əmək haqqının neçə %-i kamunal xərclərə sərf edilir? Cavab belə idi 60%-i. Məncə təhlilə ehtiyac yoxdur.

Başqa bir telemüsahibə Azəriqazın başçısı ilə idi, o deyirdi ki, qazla bağlı limiti ləğv etmək fikrimiz yoxdur. Beləcə bu limitin saxlanması çox baha başa gəlir. Bu, o deməkdir ki, vətəndaş qaz kartına 100 manat yükləyirsə kartı saygıca birləşdirib işə salanda 40 manat qalır. Hörmətli məmur yaxşı olardı ki, limitdən xalqın xeyrinə olaraq istifadə edilydi, yəni bəzi neft-qaz ölkələrində müəyyən miqdarda qaz pulsuz, olaraq, qoyulmuş limiti keçdikdən sonra pullu

babandan qalır? Bunu eşidən Mustafa Kamal bir an fikirləşib həmin qəbzini cırıb atır.

İndi hörmətli məmurlar, bu neft, qaz və s. babanızdan mı qalır? Bütün bunlar Allahın, təbiətin xalqımıza verdiyi qismətdir, paydır. Bu sərvət xalqa məxsusdur, axı Azərbaycan Konstitusiyasının (əsas qanununun) I maddəsində göstərilir: Azərbaycan Respublikasında dövlət hakimiyyətinin yeganə mənbəyi Azərbaycan xalqıdır. Dövlətin gücü xalqın zənginliyində, firavanlığında, firavanlığında. Xalqın maddi-rifah halı yüksək olarsa, ədalətin, azadlığın və təhlükəsizliyin təmin edilməsində öz məsuliyyətini daha yaxşı dərk edər və nəticə etibarilə Dəmir yumruğun zərbə gücü daha sarsıdıcı, davamlılığı daha uzunömürlü olar.

Azərbaycan xalqına, dövlətinə mənsub olan yerüstü və yeraltı sərvətlər onun firəvan yaşamasına bəs edər. Yeter ki, istəsən. Zəfərin mübarək Azərbaycan.

Gəncə şəhəri

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə çap olunur